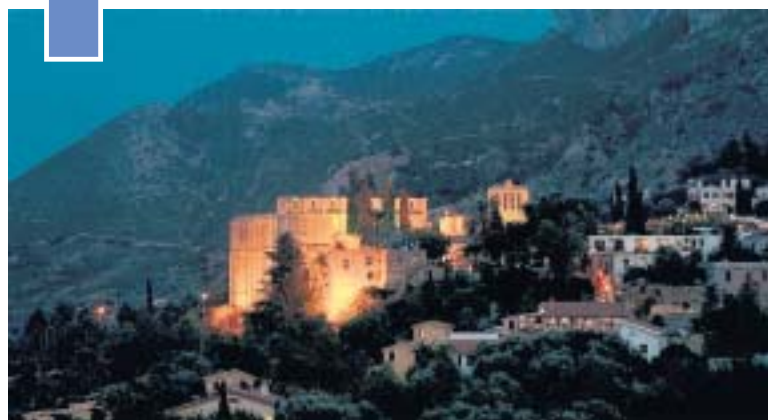

Verhalen van onbekend

Cyprus

Je struikelt er over de geschiedenis, maar nog niet over de toeristen. Je kunt er uren wandelen zonder ook maar iemand tegen te komen. En het kleine eiland zit vol met verhalen. Noord-Cyprus, een onbekend stukje Europa.

Sinds 1974 leven de Turkse en Griekse Cyprioten gescheiden. De zogeheten Groene Lijn deelt de hoofdstad Nicosia en de rest van het eiland in tweeën. De Republiek van Noord-Cyprus wordt alleen door Turkije erkend. Met als gevolg dat de meeste toeristen alleen de Griekse kant van het eiland kennen. Sinds een paar jaar is de grens op een paar plaatsen open en kunnen toeristen met bus of auto van zuid naar noord rijden. Maar het aantal toeristen dat dit daadwerkelijk doet, blijft nog ver achter. Grieks Cyprus trekt jaarlijks bijna drie miljoen toeristen, de Turkse kant moet het met zo'n 300.000 doen. Het leven in Noord-Cyprus, zoals in Beylerbeyi, gaat daarom nog - z'n langzame - gangetje.

Tot die conclusie kwam de Britse schrijver Laurence Durrell al in de jaren vijftig. In zijn boek 'Bitter Lemons' schrijft hij over de Boom der Luiheid die hier in Beylerbeyi zou hebben gestaan. Wie in de schaduw van de boom ging zitten, zou al zijn zorgen verge-

ten en niet meer willen werken. Het is de bekendste boom van het eiland en tot ergernis van de Grieks-Cyprioten staat hij nu aan de Turkse kant. Tegenwoordig claimt elke caféhouder in Beylerbeyi dat de boom bij hem voor de deur staat. Noord-Cyprus zit vol met dit soort verhalen.

Witte monniken

Maar niet de Boom der Luiheid is de trots van het dorp. Nee, dat is zonder enige twijfel het indrukwekkende Bellapais-klooster. Dit klooster van vrede biedt een mooi uitzicht op de zee en havenplaats Girne. En ook bij de gotische abdij uit de dertiende eeuw hoort natuurlijk een verhaal. Volgens de overlevering namen de 'witte monniken' van de Orde van Premonstre het niet zo nauw met het celibaat en hadden zij liefjes in het dorp. Tot woede van Rome accepteerden ze uiteindelijk alleen hun eigen zonen als novices. Na de Ottomaanse verovering van Cyprus in 1571 werden de laatste monniken uit het klooster gezet

en werd de abdij overgedragen aan de Grieks-Orthodoxe Kerk. Inmiddels is de abdij populair als trouwlocatie en worden er concerten gegeven. In de straat voor het klooster zitten de hotels van het dorp, die wandeltochten in de Kyrenia bergen aanbieden.

Een stuk hoger op de berg - een startplaats voor veel wandelaars - in een klein stoffig lokaal is het nostalgische herbarium van Noord-Cyprus gevestigd. Hier zijn door een actieve Brit honderden verschillende soorten planten en bloemen - het eiland staat bekend om z'n orchideeën - gearchiveerd. Nog wat hoger hét pad over de bergketen. De vorig jaar opgerichte Kyrenia Mountain Trail Association heeft de 230 kilometer lange route bewegwijzerd. Die beslaat de hele noordkust van het eiland en eindigt op het schiereiland Karpaz, met z'n afgelegen stranden, zeeschildpaden en wilde ezels.

Terug naar de bewoonde wereld. Alle plaatsen op Cyprus hebben dankzij de tweedeling twee namen en dat wil nog wel eens

▲▲ De haven van Keryneia (Girne). Op de achtergrond de Pentadaktylos (Besparmak) berg.

▲ Op het dorpsplein nemen oude mannen de toestand van het dorp, het eiland en de wereld door.

◀ Dit oude klooster in Bellapais, vlakbij Keryneia is een van de mooiste gotische gebouwen van Noord-Cyprus.

voor verwarring zorgen. Zeker omdat ook écht goede kaarten van het eiland ontbreken. Op naar Girne of wel Kyrenia. Het historische centrum is de moeite waard. De kleine nauwe straatjes, het witte kerkje dat dienst doet als iconenmuseum. De schommelende vissersbootjes in het historische haventje, de vele terrasjes. Met de zee aan de ene en de bergen aan de andere kant.

Als het vliegveld Ercan wordt opengesteld voor rechtstreekse internationale vluchten, dan zit het hier zo vol. Nu zijn het voornamelijk de Engelsen - Cyprus was een Britse kolonie - die Noord-Cyprus al ontdekt hebben.

Richard Leeuwenhart

Aan het eind van het haventje het enorme kasteel van Girne. Dit fort, gebouwd in de zevende eeuw door de Byzantijnen als bescherming tegen de Arabieren, heeft heel wat eigenaren gekend.

En ook hier duikt een bijzonder verhaal op. De Koning van Engeland, Richard Leeuwenhart

en zijn kruisvaarders, waren in 1191 op weg naar Palestina. Laat het nu net de boot van zijn verloofde Berengaria zijn, die in de problemen komt en op Cyprus strandt. De Byzantijnse heerser van het eiland neemt Berengaria gevangen. Dit laat de koning niet over zijn kant gaan. Zoals een echter ridder betaamt, redt hij zijn bruid en verovert Cyprus. Een rondgang door de lange gangen, de steile trappen en torens van het fort is een wandeling door een bijzondere geschiedenis. Hier liepen de Tempeliers, Franken, Venetianen en Ottomanen rond. Allemaal zwaaiden ze de scepter over Cyprus. Aan het begin van de vorige eeuw gebruikten de Britten het kasteel als gevangenis en politieacademie.

Overal in Noord-Cyprus struikel je over overblijfselen van het rijke verleden. Het fort herbergt ook het oudste scheepswrak ter wereld. Het wrak is maar liefst 2300 jaar oud en werd eind jaren zestig voor de kust van Girne gevonden. Voor de Grieks-Cyprioten is het nog steeds moeilijk te verkroppen dat ook dit historische pronkstuk in het Noorden ligt.

JESSICA MAAS

Formeel is het hele eiland lid van de EU, maar de Turkse Republiek van Noord-Cyprus wordt internationaal niet erkend. Hierdoor zijn er geen rechtstreekse vluchten naar Noord-Cyprus. Ercan Airport is vanaf Turkije te bereiken. Het is sinds 2003 ook mogelijk om er vanaf het zuiden - Larnaka Airport - heen te reizen. www.northcyprus.cc.